

Sygn. akt VIII U 2018/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grażyna Łazowska
Protokolant	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2020 r. w Gliwicach

sprawy W. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie odpowiedzialności osób trzecich i następców prawnych za składki

na skutek odwołania W. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 sierpnia 2019 r. **nr** RED – (...)

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 10800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2018/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 sierpnia 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przeniósł odpowiedzialność za należności obciążające płatnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. na W. G. z tytułu składek za okres od 12/2013r. do 02/2018r. na:

- ubezpieczenia społeczne w kwocie 409 239,89 zł plus należne odsetki za zwłokę naliczone na dzień wydania decyzji, to jest 1 sierpnia 2019r. w kwocie 117 916,00 zł oraz 25 158,80 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,
- ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 121 737,25 zł plus należne odsetki za zwłokę naliczone na dzień wydania decyzji, to jest 1 sierpnia 2019r. w kwocie 36 397,00 zł oraz 1 786,38 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,
- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 5 911,14 zł, plus należne odsetki za zwłokę naliczone na dzień wydania decyzji, to jest

1 sierpnia 2019r. w kwocie 834,00 zł oraz 209,40 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,
to jest łącznie w kwocie 719 189,86 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że (...) Sp. z o.o.
z siedzibą w G. prowadząc działalność gospodarczą nie opłaciła obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w wysokości i w okresach podanych powyżej. Zobowiązania te powstały w czasie pełnienia przez ubezpieczonego obowiązków członka zarządu Spółki. W związku z tym, że egzekucja z majątku Spółki okazała się bezskuteczna, ubezpieczony w myśl art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania w/w Spółki.

Ubezpieczony w odwołaniu od powyższej decyzji wniósł o jej uchylenie, wskazując, że w lipcu 2003r. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości i w jego ocenie nastąpiło to we „właściwym czasie, wobec czego nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...).

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Odwołujący jest większościowym wspólnikiem (95% udziałów) oraz prezesem zarządu w (...) Sp. z o.o. w G., która od 2002r. prowadziła działalność gospodarczą i zatrudniała pracowników.

W 2003r. spółka (...) wniosła do Sądu Rejonowego w Gliwicach o otwarcie postępowania układowego (sprawa zarejestrowana pod sygn. VII Ukł 52/03). Zarządzeniem z 22 grudnia 2003r. sygn. VII U GU 29/03 Sąd Rejonowy w Gliwicach zwrócił wniosek (...) Sp. z o.o. w G. o ogłoszenie upadłości, gdyż wniosek nie odpowiadał wymogom formalnym. Postanowieniem z 15 czerwca 2004r. sygn. X Gz 173/04 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił zażalenie Spółki na ww. zarządzenie.

Postanowieniem z 5 stycznia 2005r. sygn. XII GU 186/04 Sąd Rejonowy w Gliwicach umorzył postępowanie wywołane wnioskiem wierzyciela (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we K. o ogłoszeniu upadłości spółki (...), gdyż wierzyciel cofnął skutecznie wniosek o ogłoszenie upadłości. Dłużnik uregulował w całości zobowiązania wobec wierzyciela.

W okresie spornym od 12/2013r. do 02/2018r. spółka (...) nie odprowadzała składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, skutkowało powstaniem zadłużenia w wysokości określonej w zaskarżonej decyzji.

Sporne zaległości były objęte przymusowym dochodzeniem w trybie egzekucji administracyjnej prowadzonej przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. oraz Dyrektora Oddziału ZUS w Z.. Egzekucja stała się bezskuteczna.

Postanowieniem z 30 września 2015r. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. umorzył postępowanie egzekucyjne do majątku (...)

Sp. z o.o. z siedzibą w G., gdyż podjęte przez organ egzekucyjny czynności zmierzające do wyegzekwowania od zobowiązanej Spółki należności nie przyniosły rezultatu.

W uzasadnieniu postanowienia podano, że Spółka została wpisana do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych postanowieniem z 5 czerwca 2015r. Dnia 18 kwietnia 2014r. skierowano wniosek o wyjawienie majątku, które odbyło się 6 października 2014r. Jak wynika

z otrzymanego wykazu majątku, nie ustalono majątku pozwalającego na przeprowadzenie skutecznej egzekucji.

Postanowieniem z 5 marca 2018r. egzekucję umorzył Dyrektor Oddziału ZUS

w Z.. W uzasadnieniu wskazano, że podjęte przez organ rentowy czynności zmierzające do wyegzekwowania od (...) Sp. z o.o. należności objętych tytułami wskazanymi w tym postanowieniu (postępowanie egzekucyjne prowadzone od 23 marca 2012r.) nie przyniosły rezultatu. W dniu 12 października 2015r. organ rentowy wystąpił do Sądu Rejonowego w Gliwicach (sygn. akt II Co 2400/2014) o wyjawienie majątku. Odwołujący w dniu 18 listopada 2016r. złożył oświadczenie, że Spółka nie posiada żadnych środków trwałych, nieruchomości, pojazdów mechanicznych, udziałów w spółkach handlowych. W dniu 6 września 2017r. postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach dokonano wpisu dłużnika do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. Podano, że od czerwca 2012r. w drodze postępowania egzekucyjnego (dotyczącego także okresu spornego) nie uzyskano żadnych środków.

Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. w piśmie z 14 sierpnia 2018r. wskazał, że Spółka (...) dochody deklarowała w 2013r. w wysokości 58 355,78 zł i w 2014r. w wysokości 1 003,28 zł a w następnych latach wykazywała stratę. Podano, że (...) posiada także zaległości podatkowe za lata 2013 – 2017 łącznie w wysokości 238 006,49 zł.

W latach 2013-2018 Spółka (...) zatrudniała pracowników niepełnosprawnych w liczbie od 20-tu do kilkudziesięciu. W tym okresie pracownicy otrzymywali wynagrodzenie. Spółka w tym czasie nie opłacała składek na ubezpieczenie społeczne, bo nie miała na to pieniędzy. Ostatni zysk Spółka uzyskała ok. 2013r. Zatrudnienie było utrzymywane mimo strat, ponieważ odwołujący liczył na dofinansowanie PFRON. Wynagrodzenie pracowników finansowane było z PFRON oraz z wynagrodzenia za usługi świadczone przez zatrudnionych. Odwołujący nie zlikwidował działalności ani nie ogłaszał upadłości Spółki, ponieważ chciał utrzymać zatrudnienie /okoliczności przyznane/.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt spraw o sygn. VII GU 29/03, XII GU 186/04 jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy odwołujący odpowiada za zobowiązania spółki (...) w G. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstałe w okresie od 12/2013r. do 02/2018r.

Zgodnie z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 266 z późn. zm.) do należności z tytułu składek, w tym składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się odpowiednio m.in. art.107 §1, art. 108 § 4, art. 116 i art.118§1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.201).

W myśl art. 116 § 1 tejże ustawy w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016r. za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1574, 1579, 1948 i 2260) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Stosownie do art. 116 § 2 powołanej ustawy odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał

w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu.

W okresie wcześniejszym po myśli art.116§1, 2 i 4 ordynacji podatkowej za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Pozytywne przesłanki obciążenia odpowiedzialnością członka zarządu, pełnomocnika czy wspólnika spółki to:

1) istnienie zaległości składkowej powstałej w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu,

2) nieskuteczna w całości lub w części egzekucja z majątku spółki.

Negatywne przesłanki orzeczenia o odpowiedzialności członków zarządu, pełnomocników lub wspólników, których zaistnienie wyklucza przeniesienie na nich jako osoby trzecie odpowiedzialności za długi składkowe spółki z o. o., ordynacja podatkowa definiuje jako:

1) wykazanie, że we właściwym czasie podmioty te zgłosiły wniosek o ogłoszenie upadłości lub tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1574, 1579, 1948 i 2260) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez ich winy,

2) wykazanie przez w/w podmioty mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części, przy czym wymaga to wskazania takiego mienia, z którego egzekucja faktycznie jest możliwa (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 września 2006 r., III SA/Wa 3277/05).

W tym miejscu zaznaczyć należy, iż w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że rolą organów (w tym przypadku organu rentowego) jest wykazanie przesłanek pozytywnych przeniesienia odpowiedzialności. Z kolei rzeczą osoby, na którą organ zamierza przenieść odpowiedzialność, jest wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o upadłość albo że niezgłoszenie takiego wniosku wynika z przyczyn niezawinionych przez członka zarządu, albo w końcu, że istnieje mienie, z którego organ może zaspokoić zaległości spółki co najmniej w znacznej części, czyli przesłanek negatywnych (por. m.in. wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 lipca 2017r. III SA/Wa 2229/16).

W przypadku odwołującego organ rentowy wykazał spełnienie pozytywnych przesłanek koniecznych do przeniesienia odpowiedzialności na odwołującego za zobowiązania składkowe Spółki (...), bowiem odwołujący w okresie objętym decyzją zaskarżoną, a mianowicie od 12/2013r. do 02/2018r. był jedynym członkiem zarządu Spółki oraz egzekucja z majątku Spółki okazała się bezskuteczna, co wynika z postanowienia Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. z 30 września 2015r. oraz Dyrektora ZUS z 5 marca 2018r., którzy umorzyli postępowanie

egzekucyjne wobec bezskuteczności egzekucji. Postanowienie zaś o umorzeniu postępowania egzekucyjnego ze względu na bezskuteczność egzekucji z uwagi na brak składników majątkowych spółki, do których można by prowadzić postępowanie egzekucyjne, jest dowodem, na podstawie którego można wykazać bezskuteczność egzekucji z majątku spółki w całości lub w znacznej części (por. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 26 lipca 2017r. sygn. I SA/Po 194/17).

Odwołujący jednocześnie nie wykazał, że zaistniały w stosunku do niego przesłanki uwalniające go od odpowiedzialności za należności składkowe Spółki (...).

Odwołujący nie wykazał, że we „ właściwym czasie ” złożył wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki. Niewątpliwie przesłanki do złożenia takiego wniosku istniały, gdy Spółka wykazywała wprawdzie zysk do 2013r. i nieznaczny w 2014r., przy czym zarówno w tych latach jak i późniejszych nie płaciła swoich wymagalnych zobowiązań wobec organu rentowego i organu podatkowego, a w następnych latach Spółka wykazywała stratę, która pogłębiała się z roku na rok. Odwołujący w ogóle w okresie objętym sporem ani też zresztą po tym czasie nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki. W tym miejscu zauważyć należy, że zgłoszenie wniosku we „ właściwym czasie ”, to zgłoszenie wniosku w takim czasie, żeby wszyscy wierzyciele mieli możliwość uzyskania równomiernego, chociażby częściowego zaspokojenia z majątku Spółki. Tymczasem z materiału dowodowego wynika, że Spółka już w 2014r. nie miała majątku pozwalającego na zaspokojenie choćby w części wierzycieli. Odwołujący podnosił, że zatrudnienie było utrzymywane mimo strat, ponieważ odwołujący liczył na dofinansowanie PFRON. Tymczasem w wyroku z 18 grudnia 2019r. (sygn. I SA/Po 470/19) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu wskazał, że subiektywne przekonanie członka zarządu, że mimo niepłacenia długów Spółce uda się jeszcze poprawić kondycję, a więc przekonanie, że niespłacanie długów jest spowodowane przejściowymi trudnościami, nie ma znaczenia dla oceny przesłanki egzoneracyjnej członka zarządu od odpowiedzialności, jeżeli nie jest poparte obiektywnymi faktami uzasadniającymi ocenę, że spółka rzeczywiście miała szanse, w możliwym do przewidzenia, krótkim czasie, uzyskać środki na spłatę długów, co uzasadniałoby wstrzymanie się z wnioskiem o upadłość. Podnoszona przez odwołującego okoliczność, że w stosunku do Spółki został zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości nie ma znaczenia dla rozpoznania tej sprawy, gdy chodzi o wnioski zgłoszone ponad dziesięć lat przed okresem objętym decyzją zaskarżoną. Co więcej jeden wniosek został zgłoszony przez wierzyciela Spółki i następnie postępowanie upadłościowe zostało umorzone wobec zaspokojenia wierzyciela. Zgłoszenie zaś wniosku przez inną osobę niż przez członka zarządu spółki nie uwalnia tego członka zarządu z odpowiedzialności za zaległości składkowe. Drugi wniosek został zgłoszony przez (...) Sp. z o.o. w G. i został prawomocnie zwrócony wobec niewypełnienia warunków formalnych. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z 30 stycznia 2018r. I SA/Kr 1253/17 sytuacja, w której wniosek o ogłoszenie upadłości został odrzucony z powodu niezuzupełnienia jego braków formalnych, wyklucza możliwość uwolnienia się przez członka zarządu spółki od odpowiedzialności za jej zaległości podatkowe z powołaniem się na zgłoszenie wniosku we właściwym czasie.

Wreszcie, odwołujący nie wskazał w toku postępowania, że istnieje mienie, z którego organ rentowy może zaspokoić zaległości spółki. Chodzi o wskazanie przez członka zarządu takiego mienia, które umożliwiłoby zaspokojenie długu a nie wskazanie składników majątkowych o jakiegokolwiek bądź wartości.

Reasumując, należy stwierdzić, iż organ rentowy wykazał istnienie pozytywnych przesłanek pozwalających na ustalenie odpowiedzialności odwołującego za zaległości zainteresowanej Spółki objęte decyzją zaskarżoną. Odwołujący natomiast nie udowodnił zajścia przesłanek negatywnych pozwalających na wyłączenie jego odpowiedzialności za te zobowiązanie jako osoby trzeciej.

Odnośnie ustalonego w decyzji zaskarżonej wysokości zadłużenia, to odwołujący zadłużenia tego nie kwestionował.

Zarzut przedawnienia spornych składek nie zasługuje na uwzględnienie.

W przypadku należności objętych decyzją zaskarżoną zastosowanie ma 5 – letni okres przedawnienia, zgodnie z art.24 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W myśl tego przepisu należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne (najstarsze zaległości z 12/2013r. uległyby przedawnieniu w styczniu 2019r.). Jednocześnie, stosownie w myśl art.24 ust.5b ustawy

systemowej bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Nadto, zgodnie z art.24 ust.5f ustawy systemowej, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Niewątpliwie z uwagi na prowadzone postępowanie egzekucyjne termin przedawnienia należności został zawieszony. Z materiału dowodowego wynika, że organ rentowy prowadził postępowanie egzekucyjne nieprzerwanie od 23 marca 2012r. odnośnie należności objętych decyzją zaskarżoną oraz wcześniejszych. Postępowanie to zostało umorzone postanowieniem z 5 marca 2018r. wobec braku środków majątkowych mogących być przedmiotem skutecznej egzekucji.

W konsekwencji Sąd uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu i z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz.265) wyliczając je od wartości przedmiotu sporu.

(-) Sędzia Grażyna Łazowska